СТАНОВИЩЕ

по конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“ по професионално направление 2.1. Филология (Български език – Приложна лингвистика)

от проф. д.н. Красимира Славчева Алексова,
Катедра по български език, Софийски университет „Св. Климент Охридски“

Данни за конкурса

Определена съм за член на научното жури по конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“ по професионално направление 2.1. *Филология* (*Български език – Приложна лингвистика*) със заповед № РД-38-14 от 16.01.2026 г. на Ректора на Софийския университет „Св. Климент Охридски“. Конкурсът е обявен в *Държавен вестник*, бр. 100 от 25.11.2025 г. На първото заседание на научното жури от 02.02.2026 г. бе определено да изготвя становище. Единствен кандидат по конкурса е гл. ас. д-р Рени Антонова Манова от Катедрата по български език като чужд на Факултета по славянски филологии. Кандидатката е изпълнила минималните национални изисквания за научна област 2. *Хуманитарни науки*, професионално направление 2.1. *Филология (Български език – Приложна лингвистика)* по всички групи показатели.

Данни за кандидата – образование, специализации, преподавателска дейност, участие в научни проекти

Гл. ас. д-р Р. Манова има бакалавърска степен по българска филология и магистърска степен по специалността „Лингвистика – езикова система и речеви практики“ на СУ „Св. Климент Охридски“. Била е редовна докторантка по направление 2.1. *Филология* (*Български език – приложна лингвистика*) към Катедрата по български език като чужд на Факултета по славянски филологии и след защита на дисертационен труд на тема „Комуникативни аспекти на структурата на текста**“** е придобила образователната и научна степен „доктор“. Била е и стажант-редактор към Фондация „Литературен вестник“.

Рени Манова е главен асистент в Катедрата по български език като чужд на ФСФ от 01.10.2028 г. и води множество дисциплини в областта на приложната лингвистика, по-конкретно – преподаването на българския език като чужд: лекционни курсове „Приложна

лингвистика. Проблеми на езиковото обучение (за чуждестранни студенти)“, „Речеви актове – езикови средства и стратегии“, „Адаптиране на текстове за нуждите на чуждоезиковото обучение“, „Работа с текст в обучението български език като чужд“ и „Специфика на обучението по български език като чужд/втори“; семинарни занятия по български език като чужд в Стопанския факултет, във Факултета по славянски филологии и Философския факултет, както и занятия на английски език за студенти по програмата „Еразъм+“. Всички тези данни свидетелстват за натрупания значителен преподавателски опит.

Гл. ас. д-р Рени Манова е участвала като член на научния екип в 12 тематични проекта, което сочи значима изследователска активност в областта на приложната лингвистика. Освен това е член на организационния комитет на три издания на конференцията „Контакт на езици и култури“, а също така и член на екипа на Софийския университет в консорциума за изработване на дескриптори за различните езикови нива на овладяването на българския езика като чужд в рамките на Националната научна програма „Развитие и утвърждаване на българистиката в чужбина“ (ННП Българистика). Познавам перфектните организаторски способности на Р. Манова и високата степен на отговорност към научните задачи в работата на консорциума.

Научни трудове. Анализ на публикациите по конкурса

В списъка с научни публикации по конкурса гл. ас. д-р Рени Манова е посочила 24 труда: 1 хабилитационен труд, 1 студия и 22 статии. Всички са на български език, а 6 са в съавторство с Ел. Хаджиева. Голяма част от статиите са публикувани в значими национални източници, някои от които реферирани в Web of Science. От анализа на тези публикации става ясно, че научните интереси на гл. ас. д-р Р. Манова отговарят напълно на профила на настоящия конкурс за академичната длъжност „доцент“.

На първо място се спирам на хабилитационния труд на Р. Манова „Подготовката по български език на чуждестранни студенти (диахронни аспекти, лингвокултурни и комуникативни модели“ (Фабер, 2025). В тази монография могат да бъдат открити следните значими постижения и приноси:

- За пръв път са издирени и анализирани архивни данни, които дават основата, върху която да се очертаният тенденции и да се открият важни факти в организирането на обучението и в преподаването на българския език на чуждестранни студенти у нас. Поставен е акцент и върху урока по български език като чужд през първата половина на XX век.

Смятам тази Първа глава за необходим и значим елемент от монографията, защото настоящето стъпва върху постиженията на миналото, за да осигури прогреса в бъдещето.

- Лингвокултурните аспекти в обучението по български език като чужд са изяснени чрез опиране върху значимо лингвистично наследство, чрез обмисляне на основни понятия в лингвокултурологията, чрез очертаване на обвързаността и значимостта ѝ за чуждоезиковото обучение, а и чрез очертаване на взаимовръзката между лингвокултурологията и учтивостта чрез представяне на разнообразни лингвистични стратегии на учтивост.

- Теоретичните разсъждения са подкрепени от 2 анкетни допитвания. Резултатите от първото от тях са показателни за културнообусловените различия на езикови феномени като образни сравнения, пословици и поговорки дори когато става въпрос за респонденти, чийто първи език е български диалект извън пределите на държавата ни. Резултатите от второто анкетно допитване проследяват общи и различни особености на етикетното общуване, като водещо е междукултурното сравнение, пряко свързано с обучението по български език като чужд.

- Дидактическият тест за проверка на знанията е разгледан чрез изясняване и на основните изисквания към неговите характеристики. Значима задача, която е реализирана от авторката, е представянето и коментирането на инструментите за създаване на тестове, съдържащи се в платформата ezik.bg. Приносни са очертаните способи за обогатяване на лексикалния запас в обучението по български език като чужд, както и насоките за прилагане на мисловни карти при изучаването на граматически правила.

- Формирането и развитието на рецептивните умения в обучението по български език като чужд са разгледани не само от теоретична, но и от научно-приложна перспектива чрез различни модели на задачи към текст при неговото четене или слушане.

- Комуникативният подход при изучаването на български език като чужд е анализиран от гледна точка на комуникативната ситуация, комуникативните модели и стратегии. Значимо внимание е отделено на текстовата компетентност като част от комуникативната компетентност, върху текстовите типове и върху функционалния учебен план.

- Представени и анализирани са множество практически модели на комуникативни ситуации, които са реализация на теоретичните основи в трудовете на Р. Манова. Тези модели са авторска дейност на Р. Манова, освен това са апробирани и се използват в

курсовете по български език като чужд в Софийския университет. Специално внимание е обърнато върху дейностите за изграждане на описателни и аргументативни текстове, като са анализирани и текстове на обучавани и са извлечени изводи за различни групи според първия им език. Отделна част е посветена на проследяването на връзките между текстоизграждащите компоненти, което е важна задача в чуждоезиковото обучение, целящо постигането от обучаваните на текстова кохезия в собственото им речево поведение на чуждия език.

- Прави впечатление фактът, че в монографията са предложени авторски решения за практически дейности по български език като чужд за равнища от A1 до C1, ако се вземе предвид и приложението. Това удостоверява прилагането от Р. Манова на иновативни подходи в рамките на всички нива на обучение по български език като чужд.

В някои от представените по конкурса текстове (статии и 1 студия) се повдигат въпроси, изясняващи се и в хабилитационния труд, което говори, че те са били обект на сериозно предварително осмисляне и апробиране сред колегиалната общност на различни форуми. Открояват се както предимно теоретични разработки (напр. статии 2, 6, 7, 10, 12, 14, 22, 21 и др.), така и конкретно насочени към преподаването на български език и към подготовката на обучаваните чрез прилагане на иновативни методи, подходи и електронно базирани материали за обучение и тестиране (напр. статии 3, 4, 8, 9, 11, 13, 15, 16, 17, 1819 и др.).

Заключение

Като имам предвид изказаните в настоящото становище мнения за постиженията и приносите в научните публикации на гл. ас. д-р Рени Манова, убедено препоръчвам на членовете на уважаемото научно жури по настоящия конкурс да гласуват положително за избирането на гл. ас. д-р Рени Манова на академичната длъжност „доцент“ в област на висше образование 2. *Хуманитарни науки*, професионално направление 2.1. *Филология* (*Български език – Приложна лингвистика*), като убедено давам своя глас „за“.

20.03.2026 г. Изготвила становището:

София (проф. д.н. Красимира Алексова)